Türkmenistanyň Merkezi banky
Центральный банк Туркменистана

BANK HABARLARY
БАНКОВСКИЙ ВЕСТНИК

2023-nji ýylyň 1-nji fewral ýagdaýyna
на 1 февраля 2023 года

Aşgabat 2023

Mazmuny / Содержание

HABARLAR / НОВОСТИ

TÜRKMENISTANYŇ SEBITLEÝIN SYÝASATY DURNUKLY ÖSÜŞ ÝOLUNDA
3

SELJERIŞ MAKALALARY

SANLY BANK HYZMATLARY: DAŞARY ÝURT WE MILLI TEJRIBE
5

MAÝA GOÝUMLARDAN GARAŞYLÝAN GIRDEJILERIŇ BAHALANDYRYLMAGY
8

SELJERIŞ MAGLUMATLARY / АНАЛИТИЧЕСКИЕ МАТЕРИАЛЫ

TÜRKMENISTANYŇ BANK ULGAMYNYŇ ÖSÜŞ MEÝILLERI
ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ ТУРКМЕНИСТАНА
11

TABLISALAR
ТАБЛИЦЫ
13

Türkmenistanyň sebitleýin syýasaty durnukly ösüş ýolunda

Ýurdumyzyň sebitleýin syýasaty her welaýatyň ýerleşiş aýratynlyklaryny we mümkinçiliklerini, ulag we geografiki ýagdaýyny göz öňünde tutmak bilen, sebitleriň deňeçer ösmegine, ykdysadyýetiniň düzümleýin üýtgemegine hem-de ilatynyň maddy hal-ýagdaýynyň has-da gowulandyrylmagyna gönükdirilendir. Türkmenistanyň sebitleýin syýasatynyň esasy maksady – ähli welaýatlaryň we Aşgabat şäheriniň durmuş-ykdysady ösüşini ýokary depginlerde üpjün etmek we ýurduň ykdysady ugurlaryny döwrebaplaşdyrmakdaky goşandyny ýokarlandyrmak, has netijeli gurluşyny emele getirmek, öndürilýän harytlaryň bäsdeşlige ukyplylygyny artdyrmak, raýatlarymyzyň ýaşaýyş-durmuş derejelerini has-da gowulandyrmagyň esasy guraly hökmünde eksport mümkinçiliklerini giňeltmek we bütinleý durmuş ösüşine ýetmek bolup durýar.

Ýurdumyzyň sebitleýin syýasaty ýokary tehnologiýalary ulanmak we önümçilik güýçlerini netijeli ýerleşdirmek bilen, ykdysadyýeti döwrebaplaşdyrmak ugurlaryna toplumlaýyn çemeleşmegi talap edýär. Şu nukdaýnazardan, geljekde innowasion häsiýetli we strategiki dolandyryş obýekti hökmünde her bir sebitiň senagat önümçiliginiň aýratynlyklaryny öwrenmäge uly ähmiýet berilýär. Gelejekde sebitleýin senagat syýasaty taslamalaryň ylmy taýdan amala aşyrylmagynyň, önümçiligiň ileri tutýan ösüşiniň, sebitlerde ýokary ylmy-tehniki, innowasion, energiýa we serişde tygşytlaýjy tehnologiýalaryň, häzirki zaman sanly ulgamlarynyň durmuşa ornaşdyrylmagynyň esasynda onuň pudaklaýyn düzüminiň kämilleşmegini göz öňünde tutýar.

Döwletiň sebitleýin syýasaty, ýurdumyzyň durmuş-ykdysady ösüşiniň esasy düzüjisi bolup maksatnamalaýyn esasda alnyp barylýar. Welaýatlaryň öňünde goýlan durmuş-ykdysady wezipeleriň maksatnamalaýyn ösdürilmegi, tutuş ýurt boýunça her bir sebitiň aýratynlyklarynyň ornuna we ähmiýetine nazary we tejribe taýdan has giňişleýin düşünmäge we seljermäge ýardam berýär. Muňa hormatly Prezidentimiziň ýolbaşçylygynda kabul edilen orta we uzak möhletli maksatnamalar şaýatlyk edýär. Bu maksatnamalara laýyklykda ýurdumyzy täze ösüş tapgyrlaryna çykarmak, ykdysadyýetiň ähli pudaklaryny döwrebaplaşdyrmak, şäherleri we obalary düýpli ösdürmek hem-de ýurduň döwlet dolandyryş ulgamyny has-da kämilleşdirmek boýunça hemmetaraplaýyn işler alnyp barylýar. Bu babatda döwrüň talaplaryny we esasy ugurlaryny kesgitlemekde dolandyryş-çäk gurluşyny gowulandyrmak boýunça tekliplere hem seredildi.

Dolandyryş-çäk gurluşynyň özgermegi ýurduň durmuş-ykdysady ösüş ýagdaýlarynyň biridir. Häzirki wagtda durmuş-ykdysady ösüşiň esasy ölçegleri, jemgyýetimiziň ösüş mümkinçiligine çuňňur düşünmäge we bu ugurda ýüze çykýan çylşyrymly ýagdaýlary anyk seljermäge mümkinçilik berýän Durnukly ösüş maksatlaryna hem uly ähmiýet berilýär.

Durnukly ösüş maksatlarynyň «Ýurtlaryň içinde we olaryň arasynda deňsizligi azaltmak» atly maksadyna laýyklykda döwletimiz özüniň alyp barýan Bitaraplyk syýasaty netijesinde dünýäniň we sebitiň döwletleri bilen ikitaraplaýyn esasda hyzmatdaşlygy dowam etdirýär, halkara guramalaryň çäklerinde hem maksada gönükdirilen işleri alyp barýar. Giň halkara hyzmatdaşlygy ösdürmäge we onuň möhüm meselelerini çözmäge, amatly geosyýasy we ykdysady şertleriň döredilmegine ýardam bermäge gönükdirilen sebitleýin syýasaty Türkmenistanyň durmuş-ykdysady ugrunyň möhüm düzüm bölegi bolup durýar. Ol hem öz gezeginde ýurduň içinde tebigy baýlyklaryň, bar bolan mümkinçiliklerini netijeli peýdalanmaga, ilaty iş bilen üpjün etmäge, sebit bazarlarynyň we dolandyryş gurallarynyň olary dolandyrmakda özara hereketlerine, netijede ilatyň ýaşaýyş-durmuş şertlerini has-da ýokarlandyrmaga degişli möhüm ugurlary çözmäge gönükdirilendir.

Sebitleýin syýasaty özüniň çäkleýin ösüşiniň we öndüriji güýçleriniň ýerleşişiniň şular ýaly ýörelgelerini göz öňünde tutýar:

- ýurduň ähli künjeginde bar bolan uglewodorod, mineral-çig mal, ýer-suw serişdelerinden rejeli peýdalanmak;

- sebitleriň ýerleşişiniň geografiki taýdan amatlylygyny doly ulanmak bilen bir hatarda ykdysadyýetimiziň goňşy döwletlere we umumadamzat bähbitli ugurlara goşulyşmagyny gazanmak;

- ýurduň ähli sebitleriniň ulag we aragatnaşyk infrastrukturasyny deň derejede ösdürmek;

- sebitleriň döwlet tarapyndan goldanmagynda olaryň ileri tutulýan ugurlarynyň netijeli özleşdirlmegini hasaba almak bilen durmuş-ykdysady ösüşini deňeşdirmek;

- sebitleriň tebigy şertlerine we pudaklaryň hereket edýän maksatlaryna baglylykda çäkleýin köpugurly düzümler boýunça oba hojalygynyň zolaklaýyn ýöriteleşdirilişini kämilleşdirmek;

- sebitlerde bar bolan erkin işçi güýjüni, aýratyn-da, işleriň möwsümleýin alnyp barylýan görnüşlerinde işleýän adamlaryň zähmetini amatly şertlerde guramak;

- nusgawy şäherleri we etrap merkezlerini döretmek.

Hormatly Prezidentimiziň alyp barýan sebitleýin syýasaty welaýatlaryň durnukly durmuş-ykdysady ösüşi üçin giň mümkinçilikleri döredýär. Bu bolsa, ýurduň ykdysadyýetine goşýan goşandyna garamazdan sebitleriň ähli ilatynyň mynasyp ýaşaýyş derejesini üpjün etmäge gönükdirilendir. Ýurduň ähli tebigy we ykdysady mümkinçilikleri döwletimiziň abadançylygyny has-da ýokarlandyrmak, dünýä bazaryndaky ornuny berkitmek, döwletara gatnaşyklaryny giňeltmek we netijede raýatlaryň ýaşaýyş-durmuş şertlerini üpjün etmek üçin ulanylýar.

Durnukly ösüş maksatlarynyň «Şäherleriň we ilatly ýerleriň açyklygyny, howpsuzlygyny, durmuşa ukyplylygyny we ekologik durnuklylygyny üpjün etmek» atly maksadyna laýyklykda ýurtda obalaryň şäherleşmegine, oba ilatynyň ýaşaýyş derejesiniň gowulanmagyna gönükdirilen mümkinçilikler döredilýär. Munuň üçin ýurtda şäherleri we obalary döwrebaplaşdyrmak maksady bilen düýpli özgerişlikler amala aşyrylýar. 2022-nji ýylyň 22-nji oktýabrynda üstünlikli geçirilen Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Milli Geňeşiniň mejlisinde ýurduň döwlet dolandyryş ulgamyny has-da kämilleşdirmek, welaýatlaryň, etraplaryň, şäherleriň we obalaryň dolandyryş-çäk birliklerine gaýtadan seretmek meselelerine garaldy.

Ýurtda bar bolan tebigy serişdelerden doly peýdalanmaklygy, sebitleriň durnukly ösüşi üçin dolandyryş düzümini kämilleşdirmek maksady bilen «Türkmenistanyň Prezidentiniň ýurdumyzy 2022-2028-nji ýyllarda durmuş-ykdysady taýdan ösdürmegiň Maksatnamasyna» laýyklykda Karar kabul edildi. Karara laýyklykda 6 sany etrap, 5 sany etrap hukukly şäher, 1 sany şäherdäki etrap, 2 sany şäherçe, 36 sany geňeşlik ýatyrlyp, 6 sany oba şäherçe derejesi we 6 sany ilatly ýere bolsa, oba derejesi berildi. Şeýlelik bilen, dolandyryş nukdaýnazaryndan seredilende, Türkmenistan häzirki wagtda 37 sany etrapdan, 6 sany etrap hukukly şäherden, 5 sany şäherdäki etrapdan, 42 sany etrapdaky şäherden, 68 sany şäherçeden, 469 sany geňeşlikden we 1690 sany obadan ybarat boldy.

Häzirki wagtda biziň ýurdumyz hormatly Prezidentimiziň baştutanlygynda diňe bir ýurdumyzyň durnukly ösüşini üpjün etmän, eýsem Birleşen Milletler Guramasynyň dünýä meýilnamasynda kesgitlenen esasy maksatlaryna ähli ugurlar boýunça doly laýyk gelýän özgertmeleri işjeň alyp barýar. Bu işleriň durmuşa geçirilmegi ýurdumyzy mundan beýläk hem ösdürmäge, ilkinji nobatda, sebit boýunça goňşy döwletler hem-de dünýäniň dürli ýurtlary bilen özara bähbitli hyzmatdaşlygy giňeltmäge hem-de halkyň ýaşaýyş-durmuş derejesini has-da ýokarlandyrmaga mümkinçilik berýär.

Gülaýym ŞÜKÜROWA,
Türkmenistanyň Merkezi bankynyň
Işgärler syýasaty müdirliginiň baş hünärmeni

SANLY BANK HYZMATLARY: DAŞARY ÝURT WE MILLI TEJRIBE

Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe ýurdumyzyň durnukly ösüşini üpjün etmäge, halkymyzyň ýaşaýyş-durmuş şertlerini has-da ýokarlandyrmaga gönükdirilen ykdysady syýasat netijeli durmuşa geçirilýär. Munuň netijesinde döwletimizde maliýe durnuklylygyny üpjün etmek, bank ulgamynyň işini kämilleşdirmek, işewürligi ösdürmek boýunça uly işler alnyp barylýar. Türkmenistanda durnukly ösüşi üpjün etmäge gönükdirilen özgertmeleri üstünlikli amala aşyrmakda sanly esaslarda ähli ulgamlaryň yzygiderli ösdürilmegine giň mümkinçilikler döredilýär.

Häzirki wagtda milli ykdysadyýetimiziň ähli pudaklaryna sanly tehnologiýalary, maglumat serişdeleri yzygiderli girizmek bilen çäklenmän, dolandyryş çemeleşmelerinde düýpli özgertmeleri göz öňünde tutýar. Ýurdumyzda sanly ykdysadyýeti ösdürmek uzak möhletli ykdysady ösüşi we ýokary öndürijiliLigi gazanmaga şert döredýär, jemgyýetçilik hyzmatlarynyň görnüşlerini artdyrmaga, hilini has-da ýokarlandyrmaga, pudaklarda elektron hyzmatlaryny giňeltmäge ýardam berýär. Bu ugurda maliýe ulgamyna aýratyn ähmiýet berilýär, çünki ykdysadyýetiň dürli pudaklarynyň arasynda pul görnüşindäki serişdeleriň çeýe, netijeli paýlanylmagyny üpjün etmek durmuş wezipelerini çözmäge, maýa goýum işleriniň netijeliligini ýokarlandyrmaga hem-de durnukly ykdysady ösüşi saklamaga, ähli pudaklary öňdebaryjy tehnologiýalara geçirmäge ýardam berýär.

Milli bank ulgamynda sanly maglumat tehnologiýalaryny işjeň ulanmak, maglumat howpsuzlygyny üpjün etmek, elektron resminama dolanyşyk ulgamyny kämilleşdirmek, kiberhowplara garşy durmak we beýleki ugurlar boýunça zerur bolan enjamlary, programma üpjünçiliklerini satyn almak we ulgama giňden ornaşdyrmak, dünýäniň ösen döwletleriniň iş tejribesinden peýdalanmak arkaly bank hünärmenlerini taýýarlamak boýunça hem degişli işler alnyp barylýar.

Bank hyzmatlary babatda geçirilýän özgertmeler bank bazaryna gatnaşyjylaryň we müşderileriň arasyndaky gatnaşyklaryň düýpli üýtgemegini aňlatmak bilen ilkinji nobatda, hyzmat ediş tizligini artdyrmagy hem-de hyzmat etmegiň dürli ugurlaryny peýdalanmak arkaly müşderileriň gymmatly wagtyny we serişdelerini tygşytlamagy göz öňünde tutýar.

Ýurdumyzyň bank ulgamyny ösdürmegiň ileri tutulýan esasy ugurlarynyň biri hem Türkmenistanyň elektron hasaplaşyk ulgamyny hem-de dünýäniň elektron hasaplaşyk ulgamynda gazanylan öňdebaryjy tejribäni öwrenmek arkaly ykdysadyýetiň ösdürilmeginde elektron hasaplaşyk ulgamynyň ähmiýetini we giň mümkinçiliklerini ýüze çykarmak bolup durýar.

Ýurdumyzda sanly tehnologiýalaryň ösmegi, kompýuter serişdeleriň ähli ulgamlarda ornaşdyrylmagy, pul dolanyşygynda serişdeleriň aýlanyş tizliginiň ýokarlanmagy hem-de hasaplaşyklary geçirmekde çykdajylaryň azalmagy tölegleriň we hasaplaşyklaryň usullarynyň kämilleşdirilmegine hem oňyn täsirini ýetirýär.

Maliýe ulgamyna ylmy-tehniki gazananlaryň ornaşdyrylmagy töleg serişdeleriniň we hasaplaşyklaryň ösmegine giň ýol açýar, hasaplaýyş maglumat tehnologiýalarynyň kämilleşdirilmegi netijesinde täze maliýe-hasaplaşyk gurallarynyň peýda bolmagy bilen bank hyzmatlary döwrebap häsiýete eýe bolýar.

Türkmenistanyň milli bank ulgamynda bank hyzmatlarynyň gerimini giňeltmek we hil taýdan täze derejä götermek, dünýä tejribesiniň öňdebaryjy usullaryny we innowasion tehnologiýalaryny ornaşdyrmak, pul serişdeleriniň kadaly dolanyşygyny üpjün etmek, ilatyň peýdalanmaýan pul serişdelerini önümçilikde maýa goýumlary hökmünde ulanmak üçin goýumlar

hökmünde banklara çekmek hem-de täze maliýe gurallaryny işläp taýýarlamak boýunça yzygiderli işler alnyp barylýar. Sanly ykdysady gurşawda işleriň netijeli we döwrebap guralmagy üçin bank ulgamynyň enjamlaýyn programma üpjünçiligini kämilleşdirmek işleri dowam etdirilýär. Sanly tehnologiýalaryň kömegi bilen täze bank önümleriniň geriminiň giňemegi, tölegleriň we hasaplaşyklaryň usullarynyň kämilleşdirilmegi, täze tehnologiýalaryň ösdürilmegi, sanly tehnologiýalara esaslanan bank hyzmatlarynyň hiliniň ýokarlanmagy netijesinde ykdysady taýdan barha kuwwatlanýan ýurdumyzda döwrüň özgerýän talaplaryna laýyklykda döwrebap bank hyzmatlaryny müşderilere hödürlemäge, halkymyzyň bank hyzmatlaryndan, şeýle-de menzilara bank hyzmatlaryndan amatly tertipde peýdalanmaga ähli mümkinçilikler döredilýär.

Türkmenistanyň karz edaralarynda müşderiler bilen özara gatnaşyklary ösdürmekde döwrebap sanly mümkinçiliklerden yzygiderli peýdalanylýar. Karz edaralary müşderilere toplumlaýyn hyzmat etmegiň döwrebap usullaryny ulanmak bilen öz işjeňligini döwrüň ösýän talaplaryna laýyk guraýarlar.

Täze bank tehnologiýalaryny bank işewürligine girizmegiň esasy meseleleriniň hatarynda maglumatlary goramagyň usullarynyň kämilleşdirilmegi aýratyn ähmiýete eýe bolup durýar. Bu tehnologiýalaryň ornaşdyrylmagy dürli amallar geçirilende harajatlary azaltmaga, müşderilere hyzmat etmegiň usullaryny has-da kämilleşdirmäge we bank ulgamynda tutýan ornuny berkitmäge ýardam edýär.

Täze «maglumat» jemgyýetinde innowasion ösüşiň esasy ugurlarynyň hatarynda aşakdakylary görkezmek bolar:

- hyzmat etmegiň alternatiw görnüşlerini saklap galmak bilen öz-özüne hyzmat etmegiň paýyny ýokarlandyrmak;
- menzilara bank hyzmatlarynyň dürli görnüşlerini girizmek we ösdürmek;
- bank işewürligini sanlylaşdyrmak;
- bank maglumatlaryny ýygnamagyň, saklamagyň, seljermegiň we dolandyrmagyň toplumlaýyn maksatnama üpjünçiligini girizmek;
- elektron täjirçilikde banklaryň ornuny berkitmek;
- interneti peýdalanmagyň çäklerini giňeltmek (bank hasabyny dolandyrmagyň sanly bank we maliýe tehnologiýalary);
- awtomatlaşdyrylan «call-merkezleriniň» işini kämilleşdirmek;
- täze tehniki obýekti döretmäge mümkinçilik berýän tehniki serişdeleri ulanmagyň çäklerini giňeltmek (elektron kassir, Cash-In bankomat we ş.m);
- täze bank tehnologiýalarynyň esasynda döwrebap bank hyzmatlaryny hödürlemek we olary kommunikanyň täze kanallary arkaly ýerlemek.

Häzirki döwürde bank ulgamy öz ösüşinde hil taýdan täze tapgyra geçýänligi bilen häsiýetlendirilýär. Munuň netijesinde bäsdeşlik şertlerinde banklar hyzmatlar bazarynda täze guramaçylyk düzümlerini döretmäge, iň täze bank tehnologiýalaryny ornaşdyrmaga çalyşýarlar. Bank hyzmatlary babatda geçirilýän özgertmeler bank bazaryna gatnaşyjylaryň we müşderileriň arasyndaky gatnaşyklaryň düýpli üýtgemegini aňlatmak bilen ilkinji nobatda, hyzmat ediş tizligini artdyrmagy hem-de hyzmat etmegiň dürli ugurlaryny peýdalanmak arkaly müşderileriň wagtyny tygşytlamagy göz öňünde tutýar. Şunuň bilen baglylykda, hödürlenilýän hyzmatlaryň ähli ýerde tizligi hem-de elýeterliligi banklaryň we müşderileriň arasyndaky gatnaşyklaryna oňaýly täsir edip, hil taýdan täze derejä çykarýar.

Milli bank ulgamyny kämilleşdirmek we ony bazar ykdysadyýetli ösen döwletleriň derejesine çykarmak boýunça giň gerimli özgertmeleriň netijeli durmuşa geçirilmegi üçin daşary döwlet-

leriň bank ulgamlarynda sanly bank hyzmatlarynyň ösüşini öwrenmek möhüm bolup durýar. Dünýä ykdysadyýetiniň bu ugurdaky tejribesini seljerip olary ykdysadyýetimize uýgunlaşdyrmak bilen bagly meseleleriň oňyn çözülmegi täze bank hyzmatlarynyň has-da ösdürilmegine itergi berýär. Daşary ýurtlaryň bank ulgamynda sanly mümkinçilikleri peýdalanmak bilen bagly işler olaryň milli ykdysadyýetiniň we karz edaralarynyň iş gurnalyş aýratynlyklaryna baglylykda ýola goýulýar. Dünýäniň ösen ýurtlarynyň banklarynda sanly tehnologiýalaryň bank işewürliginde netijeli peýdalanylmagy durnukly ösüşiň gözbaşy hasap edilýär.

2022-nji ýylyň başynda kiçi we orta işewürlige hyzmat etmäge ýöriteleşen 4 sanly bank (ABŞ-dan Brex и Novo, Indoneziýadan KoinWorks we Fransiýadan Qonto) karz kartlarynyň üstüni ýetirýän karz platformalaryny we biznes-hasaplaryny, çykdajylary dolandyrmagyň gurallaryny döretmek üçin 1 mlrd amerikan dollaryndan gowrak serişdeleri çekmegi başardylar.

2021-nji ýylda dünýäde iri sanly banklaryň biri bolan, Latyn Amerikada tölege ukyplylygy pes bolan müşderilere hyzmat etmäge ýöriteleşen Nubank, öz müşderi bazasyny Braziliýada, Meksikada we Kolumbiýada müşderileriň sanyny 48 mln ýetirip, 62 göterimi artdyrdy.

Türkmenistanda hem sanly bank hyzmatlarynyň bank işewürliginde giňden peýdalanylmagy milli bank ulgamynyň ösüşinde aýratyn ähmiýete eýe bolup durýar. Şu nukdaýnazardan «Internet-bank» we «Mobil-bank» hyzmatlary müşderileriň bank amallaryna we hyzmatlaryna bolan isleglerini kanagatlandyrmaga, şol sanda, pul geçirimlerini ýeňilleşdirmäge hem-de çaltlaşdyrmaga, hasaplaşyklar geçirilende wagty tygşytlamaga amatly mümkinçilikleri döredýär. Mundan başga-da milli ykdysadyýetimiziň dürli pudaklaryna täze sanly tehnologiýalary ornaşdyrmagyň netijesinde Türkmenistanyň degişli karz edaralary tarapyndan «Türkmenhowaýollary», «Türkmendemirýollary» we «Türkmenawtoulaglary» agentlikleri bilen bilelikde bank kartlaryny ulanyp, howa ýollary, demirýol peteklerini hem-de şäherara ugurlarda gatnaýan awtobuslaryň peteklerini internet ulgamynyň üsti bilen nagt däl görnüşinde satyn almaga mümkinçilik döredildi. Bank ulgamy tarapyndan işjeň ornaşdyrylýan «Elektron söwda» hyzmatyna bolan islegiň artmagy netijesinde nagt däl hasaplaşyklary geçirmek arkaly elektron usulda täjirçilik işini alyp barýan telekeçileriň sany günsaýyn artýar.

Sanly bank hyzmatlarynyň sanynyň artdyrylmagy we ilatyň bu hyzmatlardan peýdalanmaga işjeň gatnaşmagy kart eýeleriniň wagtyny we maliýe serişdelerini tygşytlamaga mümkinçilik bermek bilen, milli bank ulgamynyň işine hem mynasyp goşant goşýar. Ýurdumyzyň karz edaralary tarapyndan ilatyň bank hyzmatlaryna bolan isleglerini kanagatlandyrmak maksady bilen, bank hyzmatlarynyň gerimini giňeltmek, olaryň täze görnüşlerini girizmek we hilini ýokarlandyrmak boýunça zerur bolan işler dowam etdirilýär.

Türkmenistanyň bank ulgamyny ösdürmegiň ileri tutulýan ugurlary bilen bagly möhüm meseleleriň oňyn çözülmegi, bu ugurda daşary ýurt tejribesiniň öwrenilmegi müşderilere häzirkizaman bank hyzmatlarynyň hödürlenmegini üpjün edýär, şeýle hem ykdysadyýetiň ýokarlanýan isleglerine laýyklykda bank hyzmatlarynyň hilini gowulandyrmaga, milli bank ulgamyň işini döwrüň talabyna laýyklykda kämilleşdirmäge, bank ulgamynyň müşderileriniň sanyny yzygiderli artdyrmaga hem-de banklaryň bäsdeşlige ukyplylygyny ýokarlandyrmaga ýardam berýär.

Aknabat MÖWLAMOWA,
Türkmen döwlet maliýe institutynyň uly mugallymy

Ogulmaýsa AMANDURDYÝEWA,
Türkmen döwlet maliýe institutynyň talyby

SELJERIŞ MAKALALARY

MAÝA GOÝUMLARDAN GARAŞYLÝAN GIRDEJILERIŇ BAHALANDYRYLMAGY

Hormatly Prezidentimiz döwlet baştutanlygyna saýlanan ilkinji günlerinden başlap ýurdumyzda telekeçilik işiniň ösdürilmegine aýratyn uly ähmiýet berip gelýär. Mälim bolşy ýaly, ýurdumyzda telekeçiligi ösdürmek, telekeçilik işini amala aşyrýanlara döwlet tarapyndan amatly şertleri döretmek we olary goldamak maksady bilen, Türkmenistanda telekeçilige döwlet goldawyny bermegiň, şonuň ýaly-da kiçi we orta işewürligiň ösmegine ýardam bermegiň esasy ugurlary tassyklanyldy. Ýurdumyzda kiçi we orta telekeçilik bilen meşgullanýan taraplar önümleri öndürmek, işleri hem hyzmatlary ýerine ýetirmek bilen bagly maýa goýum taslamalaryny amala aşyrýarlar. Telekeçiler maýa goýum taslamalary bilen baglanyşykly çözgütleri kabul edenlerinde, olara maýa goýumlardan geljek girdejilere baha bermek möhüm bolup durýar.

Çylşyrymly göterim, diskontirlemek düşünjeleri maýa goýumlardan garaşylýan girdejilere baha bermekde giňden peýdalanylýar. Bu düşünjeler bolsa maliýe matematikasynyň elementleridir. Maliýe matematikasynyň islendik nokadynda 1 manat nagt amal, başga bir wagtda 1 manat mukdaryna barabar hasap edilmeýär. Şonuň üçin dürli döwürlerde bolup geçýän ýa-da bolmagyna garaşylýan nagt pul akymlarynyň we çykdajylarynyň jemi, bilýän matematikamyzdaky ýaly absolýut bahalary goşmakdan tapawutlanýar. Bu aýdanlarymyzy birneme has anyklaşdyrmak üçin ýönekeý bir mysal bilen başlalyň: A we B futbol klublary köp islenilýän futbolçyny öz klubyna geçirmäge synanyşýarlar. «A» kluby, oýnaýanlara derrew 1,0 manat hödürleýär, B kluby bolsa möwsümiň ahyrynda 1,1 million manat hödürleýär. Bu oýunçynyň ýerinde bolsaňyz, haýsy topary kabul edersiňiz?

Bir seretseň we ýönekeý matematiki logika bilen 1,1 mln manadyň 1 mln manatdan gowrakdygyny aýdyp bolar, şonuň üçin B klubynyň teklibi has özüne çekiji bolup görünýär. Şeýle-de bolsa, ykdysady durmuşyň hakykatlaryny göz öňünde tutup, meselä seredenimizde, kararyň beýle aňsat kabul edilip bilinmejekdigini görýäris. Şeýlelik bilen sorag: «Häzirki wagtda 1 mln manat ýa-da bir ýyldan soň 1,1 mln manat has gymmatlymy?».

Bu soraga jogap bermek üçin bize başga bir esasy maglumatlar gerek: Şol ykdysadyýetde ortaça göterim derejesi ýa-da garaşylýan girdeji ýa-da hümmetsizlenme derejesi näçä deň? Bu nyrhlaryň birini bilýän bolsak, şu gün 1 manat bilen geljekdäki 1 manat arasyndaky tapawudy hasaplap bileris. Şeýlelik bilen, bir ýyldan soň mysalda futbolçy tarapyndan alynjak 1,0 mln manat bahasyny ýa-da bir ýyldan soň 1,1 mln manat bahasyny hasaplap we çözüp bileris.

Ýurtdaky maýa goýumlaryndan garaşylýan ortaça ýyllyk girdeji 25% diýeliň. Bu ýagdaýda, oýunçy A teklibini kabul edip, 1,0 mln manat alsa we maýa goýum ulagynda baha berse, ýylyň ahyrynda onuň pul serişdesi 1,25 mln manat bolar. Şeýle-de bolsa şol döwrüň ahyrynda B kluby tarapyndan hödürlenen pul bary-ýogy 1,1 manat. Bu hasaplamany başga ýol bilen hem edip bileris: B kluby tarapyndan berilmeli häzirki bahasy 1,1 mln manat, 880 müň manat we A klubynyň şu gün hödürleýän 1,0 mln manadyndan az. Görşümiz ýaly, geleşigimiz iki nagt pul akymyny bir wagtda aňlatmakdyr. Şoňa görä-de A klubynyň teklibiniň has özüne çekijidigini aýdyp bolar.

Gysgaça aýtsak: Belli bir mukdardaky pul akymlarynyň dürli döwürlerde dürli gymmatlyklara eýe bolmagy «puluň wagt gymmaty» hadysasyny görkezýär. Hümmetsizlenmäniň bar bolan şertlerinde, boş duran pul serişdesi hümmetsizlenmäniň derejesinde özüniň gymmatyny ýitirýär, ýagny satyn alyş güýji azalýar. Bu ýerde şeýle sorag çykyp biler: «Puluň

hümmetsizlenmegi bolmadyk bolsa puluň wagta görä gymmaty düşünjesi barada gürrüň edilmezdimi?»

Hümmetsizlenmäniň nola deň bolan gurşawynda, elbetde, «maýa goýumlaryndan garaşylýan ortaça girdeji» hem bar. Başgaça aýdylanda, boş pul serişdeleri bilen baglanyşykly alternatiw çykdajylar bar. Bu çykdajy, şol pul maýa goýum guralyna goýulsa, gazanylan girdejä deň hasaplanýar.

Şu günki pullary geljekdäki pullardan has ileri tutmagyň iki esasy sebäbi göz öňünde tutulýar:

- sarp etmekden ýüz döndürmek;
- göterim ýa-da başga girdejiden ýüz döndürmek.

Bu ýerde aklyňyza şeýle kritiki sorag gelip biler: göterim = puluň wagt gymmaty diýip aýdyp bilerismi? Başgaça aýdylanda, göterimiň ýok ýerinde puluň wagt gymmaty barada gürrüň etmek mümkin dälmi?

Her niçigem bolsa, «göterim = puluň wagta görä gymmaty» diýip bilmeris!

Puluň wagt gymmaty, adatça, ýüz dönderlen likwidlilikden ýa-da maýa goýumlaryndan girdejä garaşmak bilen bagly ýüze çykýan hadysadyr. Göterim işiň netijesine garamazdan öňünden kesgitlenen girdejidir.

Göterim = Puluň wagt gymmaty + karz berijiniň üstüne alan töwekgelçilikleriniň jemi.

Ykdysadyýetde göterimiň bolmalydygyna ynanýan ykdysady pikire görä göterimiň esasy sebäpleri:

- Töwekgelçiligiň / näbelliligiň bahasy: Muňa görä, karz alnanda ýa-da satuw möhletli amala aşyrylanda ýüze çykýan näbellilik bar. Geljekdäki näbellilik töwekgelçiligi ýokarlandyrýar we göterim derejesi bu näbelliligiň bahasydyr;
- puluň bahasy;
- puly ulanmak;
- şahsy wagt ileri tutmasy;
- garaşylýan hümmetsizlenmäniň öwezini dolmak.

Göterim derejesini emele getirýän faktorlar şulardan ybaratdyr:

Göterim = töwekgelçiliksiz göterim + hümmetsizlenmäniň töwekgelçilik derejesi + likwidliligiň töwekgelçilik derejesi + öwezini dolmazlygyň töwekgelçilik derejesi + wagt töwekgelçilik derejesi.

Maliýe ykdysadyýetinde puluň wagt gymmaty we göterim düşünjesi käwagt sinonim hökmünde biri-biriniň ýerine ulanylýan, ýöne aslynda öz aralarynda sebäp – netije gatnaşyklaryny öz içine alýan düşünjelerdir. Maddy gymmatlyklaryň wagtyň geçmegi bilen çalt ýokarlanmagynyň zerurdygy, ýogsam munuň alternatiw çykdajylara getirjekdigi göterim hadysasynyň kanunalaýyklygyna ýol açýar. Bu ýokarlanmanyň öňünden kesgitlenen koeffisiýentiň hasaplama usulyna laýyklykda ýerine ýetirilmegi göterim hadysasyny emele getirýär. Şu nukdaýnazardan dürli ykdysadyýet mekdepleriniň arasyndaky ylalaşmazlyk meselesi göterimiň kanuny usul däldigini öňe sürýär. Olaryň pikirine görä, maddy gymmatlyklaryň ýokarlanmagy öňünden bellenmeli däl, ýöne maýa goýumlaryň üstünliklerine baglylykda, täjirçilik/senagat işjeňliginiň gaýdyp gelmegine baglylykda has aýdyň şekillendirilmelidir. Bu beýle bolmasa, kapital ykdysadyýetde öndürilen hakyky goşmaça gymmata garamazdan ýokarlanamaga sezewar bolýar we köp ykdysady we durmuş meselelere, esasanam hümmetsizlenmä sebäp bolýar.

Hümmetsizlenmä birnäçe görnüşde kesgitleme bermek bolar. «Çişmek» manysyny berýän bu düşünje, hakykatdanam ähli ykdysady görkezijilerde «emeli çişmegi» aňladýar. Mysal üçin,

bir kompaniýanyň aktiwleriniň düzümi, dolanşygy we çykdajylary ýaly maglumatlar ýyllar boýunça jemlenende ilkibaşda ýokarlanyşy görkezip biler. Ýöne hümmetsizlenme bar bolan ýurtda bu görkezijileriň ählisi ýalňyş bolup biler. Şeýlelikde, bu görkezijileriň hemmesiniň ýalňyş ýokarlanmagy, amal göwrüminiň (öndürilen önümleriň we hyzmatlaryň) ýokarlanmagy däl-de, bahalaryň umumy derejesiniň ýokarlanmagy bilen baglanyşykly bolup biler.

Bir karzyň möhletinden öň nagt pula öwrülmegi, iş tejribesinde ýygy-ýygydan duş gelýän maliýeleşdirmegiň bir usuly hasaplanylýar. Işewürlikde gymmatly kagyzlar bilen amallar ýerine ýetirilende, geleşik baglaşýan taraplaryň arasynda bellenilen möhletiň ahyryna garaşmak ýerine, gymmatly kagyzy üçünji bir tarapa saklamak hukugyny berip, resminamada görkezilen nominal alynmaly puldan az möçbere razy bolmak ýagdaýlary köp duş gelýär. Bu aratapawut diskontirlenen göterim mukdary, başgaça aýdanymyzda «gymmatly kagyzy döwdürendigi» üçin maliýeleşdirmek çykdajysydyr.

Täjirçilik bellikleriniň we çekleriniň nagt görnüşe öwrülmeginden başga, diskontirlemek usuly bilen göterim hasabynyň hereket edýän başga ýene-de bir meýdany «Gazna biržasy» auksionlarydyr. Döwlet karz alan wagtynda, çykaran obligasiýasynda ýazylan pul mukdaryndan birneme az pul akymyny üpjün edýär. Olaryň arasyndaky tapawut, karz almak üçin çekýän göterimidir. Başgaça aýdylanda, möhleti ýa-da möhletiniň ahyrynda esasy karz bilen bilelikde yzyna gaýtarmak görnüşinde däl-de, bu bergi üçin tölenjek göterimi nagt töländigini görkezýär.

Ýazdurdy MOLLAÝEW, Aýlar USSAÝEWA,
Türkmenistanyň Inžener-tehniki we
ulag kommunikasiýalary institutynyň
Kärhananyň ykdysadyýeti we dolandyrylyşy
kafedrasynyň mugallymlary

TÜRKMENISTANYŇ BANK ULGAMYNYŇ ÖSÜŞ MEÝILLERI

Тенденции развития банковской системы Туркменистана

2023-nji ýylyň 1-nji fewral ýagdaýyna Türkmenistanyň karz edaralarynyň şahamçalarynyň sany barada maglumat
Сведения о количестве филиалов кредитных учреждений Туркменистана по состоянию на 1 февраля 2023 г.

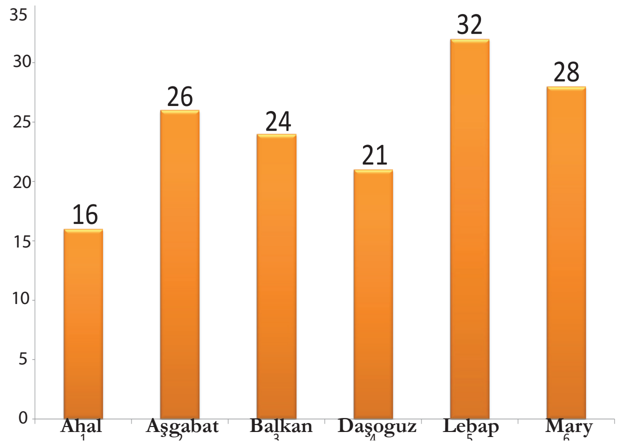

2023-nji ýylyň 1-nji fewral ýagdaýyna Türkmenistanyň karz edaralarynyň bank gulluklarynyň sany barada maglumat
Сведения о количестве агентств кредитных учреждений Туркменистана по состоянию на 1 февраля 2023 г.

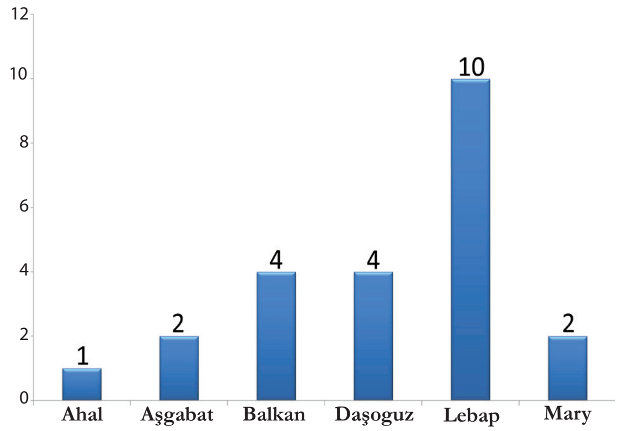

2023-nji ýylyň 1-nji fewral ýagdaýyna Türkmenistanyň karz edaralary boýunça daşary ýurt puluny alyş-çalyş nokatlarynyň sany
Количество обменных пунктов иностранной валюты по кредитным учреждениям Туркменистана на 1 февраля 2023 года

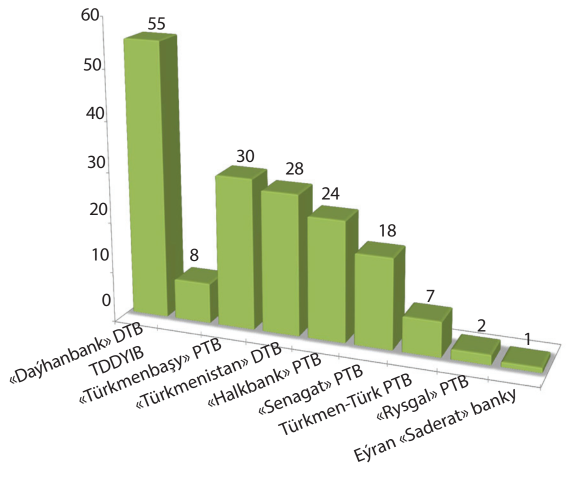

Karz edaralaryň işjeňleriniň düzümi, (%-de)
Структура активов кредитных учреждений, (в %)

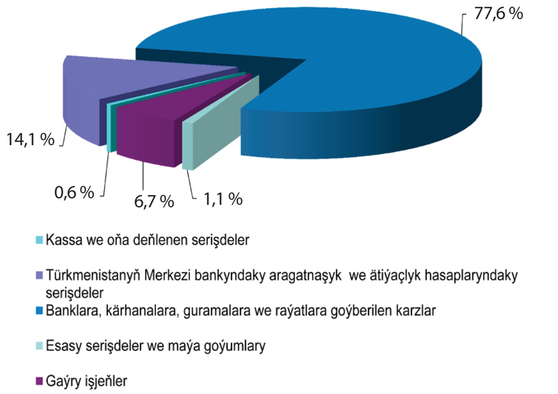

Karz edaralaryň işjeň dälleriniň düzümi, (%-de)
Структура пассивов кредитных учреждений, (в %)

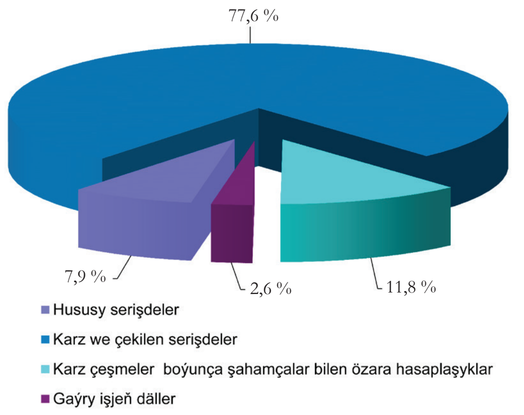

Kärhanalaryň, guramalaryň we ilatyň hasaplaşyk, gündelik we goýum hasaplaryndaky serişdeleriniň möhleti boýunça bölünişi (mln manatda)
Средства на расчетных, текущих счетах и депозитах предприятий и организаций по срокам их размещения (в млн манат)

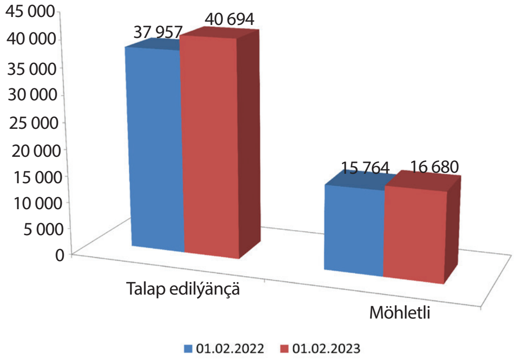

Karz edaralaryň kärhanalara, guramalara we ilata milli pulda beren karzlarynyň galyndylarynyň möhleti boýunça bölünişi (mln manatda)
Распределение остатков кредитов кредитных учреждений, предоствленные в национальной валюте предприятиям, организациям и населению по срокам их размещения (в млн манат)

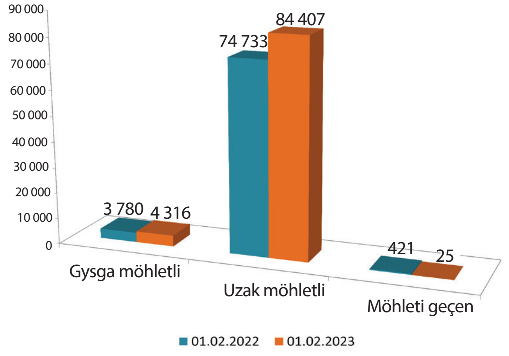

2023-nji ýylyň 1-nji fewral ýagdaýyna Karz edaralarynyň esaslyk maýalarynyň möçberi barada maglumat
Величина уставного фонда кредитных учреждений по состоянию на 1 февраля 2023 г.

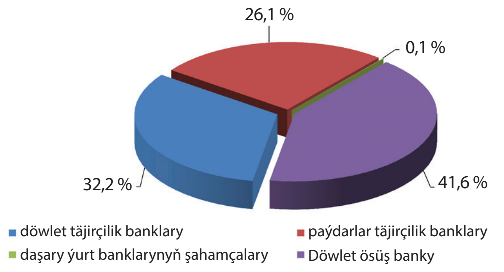

Karz edaralaryň kärhanalara, guramalara we ilata milli pulda beren karzlarynyň galyndylarynyň eýeçiligi boýunça bölünişi (mln manatda)
Распределение остатков кредитов кредитных учреждений, предоставленных в национальной валюте предприятиям, организациям и населению по формам их собственности (в млн манат)

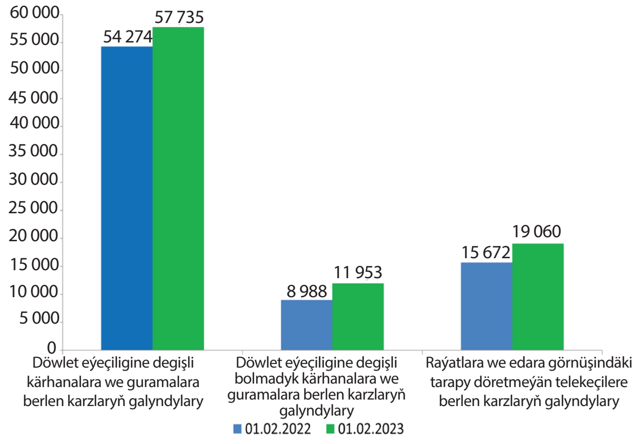

2023-nji ýylyň 1-nji fewral ýagdaýyna Türkmenistanyň bank kart ulgamynda hasaba alnan bank kartlary boýunça maglumat (görkezijiler tegeleklenip alyndy)
Сведения о зарегистрированных в банковской карточной системе Туркменистана банковских картах по состоянию на 1 февраля 2023 года (указатели округлены)

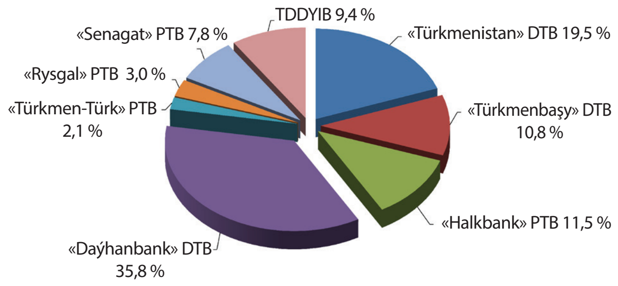

Türkmenistanyň karz edaralarynyň işjeňliginiň esasy görkezijileri
Основные показатели деятельности кредитных учреждений Туркменистана

GÖRKEZIJILER ПОКАЗАТЕЛИ	ölçeg birligi ед. измер.	01.02.2022	01.01.2023	01.02.2023	01.02.2023 01.01.2023-e, %-de	01.02.2023 01.02.2022-e, %-de
1. Bellige alnan karz edaralary Зарегистрированные кредитные учреждения	sany / ед.	**10**	**10**	**10**	*100,0*	*100,0*
şol sanda: в том числе:						
- döwlet täjirçilik - государственно-коммерческие	sany / ед.	3	3	3	*100,0*	*100,0*
- paýdarlar täjirçilik - акционерно-коммерческие	sany / ед.	5	5	5	*100,0*	*100,0*
- daşary ýurt banklarynyň şahamçalary - филиалы иностранных банков	sany / ед.	1	1	1	*100,0*	*100,0*
- Döwlet ösüş banky - Государственный банк развития	sany / ед.	1	1	1	*100,0*	*100,0*
2. Karz edaralarynyň şahamçalarynyň sany Количество филиалов кредитных учреждений	sany / ед.	**147**	**147**	**147**	*100,0*	*100,0*
3. Karz edaralarynda hyzmat edilýän müşderilere açylan hasaplaryň sany Количество счетов открытых клиентом обслуживаемых кредитными учреждениями	sany / ед.	*	**6 562 437**	*		
4. Karz edaralaryň işgärleriniň sany Численность работников кредитных учреждений	sany / ед.	*	**8 562,8**	*		
5. Karz edaralaryň hakyky toplan esaslyk maýasynyň möçberi Фактически сформированный уставный фонд кредитных учреждений	mln manat млн манат	**6 415,8**	**6 782,9**	**6 842,9**	*100,9*	*106,7*
6. Türkmenistanyň Merkezi bankynda açylan karz edaralarynyň aragatnaşyk hasaplaryndaky galyndylary (milli pulda) Остаток на корреспондентских счетах кредитных учреждений в Центральном банке Туркменистана (в нац. валюте)	mln manat млн манат	**9 696,06**	**16 389,77**	**15 719,74**	*95,9*	*162,1*
7. Türkmenistanyň karz edaralarynyň kärhanalara, guramalara we ilata milli pulda beren karzlarynyň galyndylary Остаток кредитов кредитных учреждений Туркменистана в национальной валюте, предоставленные предприятиям, организациям, населению	mln manat млн манат	**78 934,50**	**88 926,48**	**88 747,55**	*99,8*	*112,4*
8. Karz edaralarynda kärhanalaryň, guramalaryň we ilatyň hasaplaşyk, gündelik we goýum hasaplaryndaky serişdeleri (milli pulda) Средства на расчетных, текущих счетах и депозитах предприятий, организаций и населения в кредитных учреждениях (в нац. валюте)	mln manat млн манат	**39 863,73**	**41 735,64**	**41 644,65**	*99,78*	*104,5*

Ylmy-önümçilik geňeşinde taýýarlanyldy / Подготовлено Научно-производственным советом

2023-nji ýylyň 1-nji fewral ýagdaýyna Türkmenistanyň karz edaralarynyň şahamçalarynyň sany barada maglumat
Сведения о количестве филиалов кредитных учреждений Туркменистана по состоянию на 1 февраля 2023 г.

Karz edaralaryň ady Наименование кредитных учреждений	Şahamçalaryň sany Количество филиалов	Ahal Ахал	Aşgabat Ашхабад	Balkan Балкан	Daşoguz Дашогуз	Lebap Лебап	Mary Мары	
Türkmenistanyň «Türkmenistan» DTB ГКБТ «Туркменистан»	**23**	3	9	4	1	3	3	
Türkmenistanyň «Türkmenbaşy» PTB АКБТ «Туркменбаши»	**23**	1	5		4	3	6	4
Türkmenistanyň «Daýhanbank» DTB ГКБТ «Дайханбанк»	**50**	7	1	7	10	13	12	
TD Daşary ykdysady iş banky Туркменвнешэкономбанк	**3**		2	1				
Türkmenistanyň «Halkbank» PTB АКБТ «Халкбанк»	**31**	4	7	3	4	7	6	
Türkmenistanyň «Senagat» PTB АКБТ «Сенагат»	**13**	1	2	4	2	2	2	
«Rysgal» PTB АКБ «Рысгал»	**4**			1	1	1	1	
Jemi / Итого	**147**	**16**	**26**	**24**	**21**	**32**	**28**	

Bank gözegçiligi müdirliginde taýýarlanyldy / Подготовлено департаментом Банковского надзора

2023-nji ýylyň 1-nji fewral ýagdaýyna Türkmenistanyň karz edaralarynyň bank gulluklarynyň sany barada maglumat
Сведения о количестве агентств кредитных учреждений Туркменистана по состоянию на 1 февраля 2023 г.

Karz edaralaryň ady Наименование кредитных учреждений	Gulluklaryň sany Кол-во агентств	Ahal Ахал	Aşgabat Ашхабад	Balkan Балкан	Daşoguz Дашогуз	Lebap Лебап	Mary Мары
Türkmenistanyň «Türkmenbaşy» PTB АКБТ «Туркменбаши»	**1**				1		
Türkmenistanyň «Daýhanbank» DTB ГКБТ «Дайханбанк»	**9**	1		2	1	4	1
TD Daşary ykdysady iş banky Туркменвнешэкономбанк	**1**			1			
Türkmenistanyň «Halkbank» PTB АКБТ «Халкбанк»	**4**					4	
Türkmenistanyň «Senagat» PTB АКБТ «Сенагат»	**1**				1		
Türkmen-Türk PTB Туркмено-Турецкий АКБ	**7**		2	1	1	2	1
Jemi / Итого	**23**	**1**	**2**	**4**	**4**	**10**	**2**

Bank gözegçiligi müdirliginde taýýarlanyldy / Подготовлено департаментом Банковского надзора

2023-nji ýylyň 1-nji fewral ýagdaýyna Türkmenistanyň karz edaralarynyň esaslyk maýalarynyň möçberi barada maglumat
Информация об уставном фонде кредитных учреждений по состоянию на 1 февраля 2023 г.

müň manat / тыс. манат

Bellige alnan karz edaralar Зарегистрированные кредитные учреждения	Esaslyk maýalarynyň möçberi Размер уставного фонда	Esaslyk maýalaryň umumy möçberinden düşýän paýy, % Уд. вес к итогу, %
döwlet täjirçilik banklary государственно-коммерческие банки	2 200 537,9	32,16
paýdarlar täjirçilik banklary акционерно-коммерческие банки	1 787 820,5	26,13
daşary ýurt banklarynyň şahamçalary филиалы иностранных банков	4 571,0	0,07
Döwlet ösüş banky Государственный банк развития	2 850 000,0	41,65
Jemi / Всего	**6 842 929,4**	**100,0**

Bank gözegçiligi müdirliginde taýýarlanyldy / Подготовлено департаментом Банковского надзора

2023-nji ýylyň ýanwar aýynda TMB-niň karz auksionynda yglan edilen göterim derejeleri
Объявленные процентные ставки на кредитном аукционе ЦБТ в январе 2023 года

Karzlaryň möhleti сроки предоставления кредитов	Göterim derejesi, (%) Процентная ставка, (%)
1 ýyldan artyk bolmadyk möhlete до 1 года	5,0 %

2023-nji ýylyň ýanwar aýynda TMB-niň goýum amallary auksionynda yglan edilen göterim derejeleri
Объявленные процентные ставки на депозитном аукционе ЦБТ в январе 2023 года

Goýumlaryň möhleti сроки привлечения депозитов	Göterim derejesi, (%) Процентная ставка, (%)
1 aý 1 месяц	3,0 %
2 aý 2 месяца	3,5 %
3 aý 3 месяца	4,0 %

Karz amallary müdirliginde taýýarlanyldy / Подготовлено департаментом Кредитных операций

Türkmenistanyň Merkezi bankynyň gaýtadan maliýeleşdiriş göterim derejesi
Ставка рефинансирования Центрального банка Туркменистана

Hereket eden döwri Период действия	Göterimiň derejesi,% Процентная ставка,%	Esas Основание
08.07.1997 - 05.08.1998	35	TMB-niň 08.07.1997 ý. senesinden 125 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ N125 от 08.07.1997 г.
06.08.1998 - 02.08.1999	30	TMB-niň 06.08.1998 ý. senesinden 196 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ N196 от 06.08.1998 г.
03.08.1999 - 11.02.2000	27	TMB-niň 03.08.1999 ý. senesinden 212 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ N212 от 03.08.1999 г.
12.02.2000 - 24.05.2000	25	TMB-niň 11.02.2000 ý. senesinden 39 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ N39 от 11.02.2000 г.
25.05.2000 - 01.01.2001	20	TMB-niň 25.05.2000 ý. senesinden 161 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ N161 от 25.05.2000 г.
02.01.2001 - 09.12.2001	15	TMB-niň 02.01.2001 ý. senesinden 1 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ N1 от 02.01.2001 г.
10.12.2001 - 01.03.2003	12	TMB-niň 07.12.2001 ý. senesinden 304 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ N304 от 07.12.2001 г.
01.03.2003 - 01.06.2004	10	TMB-niň 23.01.2003 ý. senesinden 1 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ № 1 от 23.01.2003 г.
01.06.2004	5	TMB-niň 25.05.2004 ý. senesinden 133 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ № 133 от 25.05.2004 г.

Makroykdysady seljeriş we maliýe syýasaty müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Макроэкономического анализа и финансовой политики

Karz edaralarynyň Türkmenistanyň Merkezi bankyna hökmany ätiýaçlyklaryna geçirmeli möçberleri
Нормативы отчислений кредитных учреждений в обязательные резервы Центрального банка Туркменистана

Bellenilen senesi Утвержденная дата	Hökmany ätiýaçlyklaryň derejesi Уровень обязательных резервов	Bellikler Примечания
19.01.2001	5%	- edara görnüşli taraplardan manatdaky we daşary ýurt pulundaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным средствам в национальной и иностранной валюте юридических лиц
	25%	- edara görnüşli taraplardan manatdaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным средствам в национальной валюте юридических лиц
	8%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным средствам в иностранной валюте юридических лиц
20.07.2006	3%	- edara görnüşindäki taraplardan milli puldaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным депозитам юридических лиц в национальной валюте
	20%	- edara görnüşli taraplardan milli puldaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным депозитам юридических лиц в национальной валюте
	5%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным депозитам юридических лиц в иностранной валюте
	8%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным депозитам юридических лиц в иностранной валюте
03.04.2009	3%	- edara görnüşli taraplardan milli puldaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным депозитам юридических лиц в национальной валюте
	15%	- edara görnüşli taraplardan milli puldaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным депозитам юридических лиц в национальной валюте
	5%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным депозитам юридических лиц в иностранной валюте
	8%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным депозитам юридических лиц в иностранной валюте
17.02.2011	3%	- edara görnüşli taraplardan milli puldaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным депозитам юридических лиц в национальной валюте
	10%	- edara görnüşli taraplardan milli puldaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным депозитам юридических лиц в национальной валюте
	5%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным депозитам юридических лиц в иностранной валюте
	8%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным депозитам юридических лиц в иностранной валюте
11.02.2015	5%	- edara görnüşli taraplardan milli puldaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным депозитам юридических лиц в национальной валюте
	12%	- edara görnüşli taraplardan milli puldaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным депозитам юридических лиц в национальной валюте
	6%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным депозитам юридических лиц в иностранной валюте
	9%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным депозитам юридических лиц в иностранной валюте

Karz amallary müdirliginde taýýarlanyldy / Подготовлено департаментом Кредитных операций

Londonyň gymmat bahaly metallar bazarynyň assosiasiýasy (LBMA) tarapyndan irdenki söwdada bellenilen nyrhy boýunça 2023-nji ýylyň ýanwar aýyndaky gymmat bahaly metallaryň 1 (bir) unsiýasynyň türkmen manadyna bolan gatnaşyklarynyň sanawy

Перечень цен драгоценных металлов за 1 (одну) унцию по результатам утренних торгов Лондонской Ассоциации рынков драгоценных металлов (LBMA) по отношению к туркменскому манату, действительных в январе 2023 года

manat /манат

	Altyn / Золото	Kümüş / Серебро	Platina / Платина	Palladiý / Палладий
04.01.2022	6 331,6750	80,1150	3 370,5000	6 541,5000
05.01.2022	6 364,7500	80,6925	3 437,0000	6 688,5000
06.01.2022	6 317,3250	77,8575	3 384,5000	6 475,0000
07.01.2022	6 272,7000	77,8400	3 409,0000	6 615,0000
10.01.2022	6 301,9250	78,5925	3 363,5000	6 783,0000
11.01.2022	6 318,2000	79,0650	3 307,5000	6 702,5000
12.01.2022	6 357,4000	79,6075	3 405,5000	6 695,5000
13.01.2022	6 378,4000	81,3575	3 402,0000	6 608,0000
14.01.2022	6 377,8750	80,8500	3 426,5000	6 590,5000
17.01.2022	6 370,1750	80,5525	3 398,5000	6 615,0000
18.01.2022	6 337,8000	80,2025	3 381,0000	6 573,0000
19.01.2022	6 361,2500	83,2125	3 468,5000	6 625,5000
20.01.2022	6 428,4500	84,7875	3 657,5000	7 157,5000
21.01.2022	6 419,8750	85,1200	3 661,0000	7 259,0000
24.01.2022	6 433,8750	84,2275	3 626,0000	7 364,0000
25.01.2022	6 424,7750	82,8275	3 573,5000	7 609,0000
26.01.2022	6 458,2000	83,5100	3 668,0000	7 854,0000
27.01.2022	6 354,2500	81,0950	3 619,0000	8 267,0000
28.01.2022	6 265,7000	78,7500	3 521,0000	7 966,0000
31.01.2022	6 267,1000	78,7325	3 552,5000	8 463,0000

Halkara amallar müdirliginde taýýarlanyldy / Подготовлено департаментом Международных операций

Görkezilen gatnaşyklar Türkmenistanyň Merkezi bankynyň olar boýunça gymmat bahaly metallary satyn almak ýa-da satmak borçnamalaryny göz öňüne tutmazdan bellenildi.

Цены установлены без обязательств Центрального банка Туркменистана покупать или продавать указанные драгоценные металлы по данным ценам

Türkmenistanyň karz edaralarynda milli pulda berlen karzlaryň ortaça göterim derejeleri (%)
Средние процентные ставки по кредитам в национальной валюте кредитных учреждений Туркменистана (%)

	Döwlet täjirçilik banklary Государственные коммерческие банки		Paýdarlar täjirçilik banklary Акционерные коммерческие банки		Döwlet ösüş banky Государственный банк развития		Daşary ýurt maýasynyň gatnaşmagyndaky banklar Банки с участием иностранного капитала	
	Edara görnüşli taraplara Юрид. лицам	Şahsy taraplara Физ. лицам	Edara görnüşli taraplara Юрид. лицам	Şahsy taraplara Физ. лицам	Edara görnüşli taraplara Юрид. лицам	Şahsy taraplara Физ. лицам	Edara görnüşli taraplara Юрид. лицам	Şahsy taraplara Физ. лицам
dekabr, 2022 **декабрь, 2022**								
Talap edilýänçä До востребования								
1 aýa çenli до 1 м-ца				14,0				
1-3 aýa çenli 1-3 м-ца			12,0	14,0				
3-6 aýa çenli 3-6 м-ца	3,4			13,0				
6-12 aýa çenli 6-12 м-ца	5,0	10,0	7,4	11,7				
1 ýyldan ýokary свыше 1 г.	7,2	10,2	7,2	10,7				

Türkmenistanyň karz edaralarynda milli pulda çekilen goýumlaryň ortaça göterim derejeleri (%)
Средние процентные ставки по депозитам в национальной валюте кредитных учреждений Туркменистана (%)

	Döwlet täjirçilik banklary Государственные коммерческие банки		Paýdarlar täjirçilik banklary Акционерные коммерческие банки		Döwlet ösüş banky Государственный банк развития		Daşary ýurt maýasynyň gatnaşmagyndaky banklar Банки с участием иностранного капитала	
	Edara görnüşli taraplara Юрид. лицам	Şahsy taraplara Физ. лицам	Edara görnüşli taraplara Юрид. лицам	Şahsy taraplara Физ. лицам	Edara görnüşli taraplara Юрид. лицам	Şahsy taraplara Физ. лицам	Edara görnüşli taraplara Юрид. лицам	Şahsy taraplara Физ. лицам
dekabr, 2022 **декабрь, 2022**								
Talap edilýänçä До востребования		3,22		3,5				
1 aýa çenli до 1 м-ца								
1-3 aýa çenli 1-3 м-ца		9,2	0,5	4,0				
3-6 aýa çenli 3-6 м-ца		9,0		9,7				
6-12 aýa çenli 6-12 м-ца	0,2	9,3		9,9				
1 ýyldan ýokary свыше 1 г.	5,0	11,0	5,0	9,1				

Türkmenistanyň karz edaralary tarapyndan milli pulda berlen karzlar we olaryň göterim derejeleri
Кредиты в национальной валюте, предоставленные кредитными учреждениями и процентные ставки по ним

Показатели	2022-nji ýylyň dekabr aýynda berlen karzlaryň möçberi we ortaça göterim derejeleri Объем выданных кредитов и средние процентные ставки в декабре 2022 г.		2022-nji ýylyň ýanwar - dekabr aýlarynda berlen karzlaryň möçberi we ortaça göterim derejeleri Объем выданных кредитов и средние процентные ставки в январе - декабре 2022 г.	
	Möçberi (mln manat) Сумма (млн манат)	Ortaça göterimi (%) Средний процент (%)	Möçberi (mln manat) Сумма (млн манат)	Ortaça göterimi (%) Средний процент (%)
Jemi berildi **Выдано, всего**	**3 437,81**	**5,98**	**38 617,78**	**3,30**
edara görnüşli taraplara юридическим лицам	2 833,59	5,78	34 297,14	2,68
raýatlara физическим лицам	604,21	6,89	4 320,64	8,19
Jemi berlen karzlardan: **Из общей суммы кредитов:**				
Gysga möhletli, jemi **Краткосрочные, всего**	**130,37**	**3,36**	**3 027,08**	**3,83**
edara görnüşli taraplara юридическим лицам	130,21	3,35	3 023,66	3,82
raýatlara физическим лицам	0,16	11,74	3,41	8,75
Uzak möhletli, jemi **Долгосрочные, всего**	**3 307,44**	**6,08**	**35 590,70**	**3,25**
edara görnüşli taraplara юридическим лицам	2 703,38	5,90	31 273,48	2,57
raýatlara физическим лицам	604,05	6,89	4 317,22	8,19

Karz edaralary tarapyndan milli pulda çekilen goýumlar we olaryň göterim derejeleri
Депозиты в национальной валюте, привлеченные кредитными учреждениями и процентные ставки по ним

Görkezijiler Показатели	2022-nji ýylyň dekabr aýynda çekilen goýumlaryň möçberi we ortaça göterim derejeleri Объем привлеченных депозитов и средние процентные ставки в декабре 2022 г.		2022-nji ýylyň ýanwar - dekabr aýlarynda çekilen goýumlaryň möçberi we ortaça göterim derejeleri Объем привлеченных депозитов и средние процентные ставки в январе - декабре 2022 г.	
	Möçberi (mln manat) Сумма (млн манат)	Ortaça göterimi (%) средний процент (%)	Möçberi (mln manat) Сумма (млн манат)	Ortaça göterimi (%) средний процент (%)
Jemi çekilen: **Привлечено всего:**	**27 014,23**	**0,74**	**872 640,34**	**0,31**
Talap edilýänçä **До востребования**	**26 364,52**	**0,68**	**855 259,62**	**0,14**
edara görnüşli taraplar юридические лица	21 252,25		818 727,93	
raýatlar физические лица	5 112,27	3,50	36 531,69	3,20
Möhletli **Срочные**	**649,71**	**3,29**	**17 380,72**	**8,46**
edara görnüşli taraplar юридические лица	609,35	2,85	3 022,37	2,33
raýatlar физические лица	40,36	10,00	14 358,35	9,75

Makroykdysady seljeriş we maliýe syýasaty müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Макроэкономического анализа и финансовой политики

Türkmenistanyň karz edaralarynyň jemlenen jebislendirilen balansy
Сводный консолидированный баланс кредитных учреждений Туркменистана

müň manat / тыс. манат

	01.02.2022	01.01.2023	01.02.2023	01.02.2023 ý. 01.02.2022 ý. %-de
IŞJEŇLER / АКТИВЫ				
Kassa we oňa deňlenen serişdeler Касса и приравненные к ней средства	731 540,29	703 374,27	909 305,33	*124,30*
Türkmenistanyň Merkezi bankyndaky aragatnaşyk we ätiýaçlyk hasaplaryndaky serişdeler Корреспондентские счета в Центральном банке Туркменистана и средства на резервных счетах	16 744 119,50	22 877 241,79	21 817 085,57	*130,30*
Karz edaralara, kärhanalara, guramalara we raýatlara goýberilen karzlar Кредиты, предоставленные кредитным учреждениям, предприятиям, организациям и гражданам	109 969 255,94	119 081 280,53	120 264 354,97	*109,36*
Esasy serişdeler we maýa goýumlary Основные средства и инвестиции	1 670 003,75	1 687 078,15	1 685 139,13	*100,91*
Gaýry işjeňler Прочие активы	10 982 354,48	9 968 712,28	10 329 227,85	*94,05*
JEMI IŞJEŇLER / ВСЕГО АКТИВОВ	**140 097 273,97**	**154 317 687,02**	**155 005 112,85**	***110,64***
IŞJEŇ DÄLLER / ПАССИВЫ				
Hususy serişdeler Собственные средства	11 046 919,46	12 298 158,90	12 297 851,16	*111,32*
Karz alnan we çekilen serişdeler Привлеченные и заемные средства	109 068 853,46	119 989 633,43	120 283 457,29	*110,28*
Karz çeşmeler boýunça şahamçalar bilen özara hasaplaşyklar Взаимные расчеты с филиалами по кредитным ресурсам	15 389 209,14	18 094 916,82	18 339 788,56	*119,17*
Gaýry işjeň däller Прочие пассивы	4 592 291,91	3 934 977,87	4 084 015,85	*88,93*
JEMI IŞJEŇ DÄLLER / ВСЕГО ПАССИВОВ	**140 097 273,97**	**154 317 687,02**	**155 005 112,85**	***110,64***

Bank gözegçiligi müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Банковского надзора

Türkmenistanyň karz edaralary tarapyndan kärhanalara, guramalara we ilata milli pulda berlen karzlaryň galyndylary barada maglumat
Информация об остатке задолжностей кредитов предоставленные кредитными учреждениями Туркменистана в национальной валюте предприятиям, организациям, населению

mln manat / млн манат

Görkezijiler Показатели	01.02.2022				01.01.2023				01.02.2023				
	Jemi karzlar Всего кредитов	şol sanda / в том числе:			Jemi karzlar Всего кредитов	şol sanda / в том числе:			Jemi karzlar Всего кредитов	01.02.2023 ý. 01.02.2022 ý. %-de	şol sanda / в том числе:		
		Gysga möhletli Краткосроч-ные	Uzak möhletli Долго-срочные	Möhleti geçen Просрочен-ные		Gysga möhletli Краткосроч-ные	Uzak möhletli Долго-срочные	Möhleti geçen Просрочен-ные			Gysga möhletli Краткосроч-ные	Uzak möhletli Долго-срочные	Möhleti geçen Просрочен-ные
Türkmenistanyň karz edaralary tarapyndan kärhanalara, guramalara we ilata milli pulda berlen karzlaryň galyndylary Остаток кредитов предоставленные кредитными учреждениями Туркменистана в национальной валюте, предприятиям, организациям, населению	**78 934,5**	**3 779,8**	**74 733,3**	**421,4**	**88 926,5**	**5 267,8**	**83 633,2**	**25,5**	**88 747,5**	**112,4**	**4 315,6**	**84 406,7**	**25,3**
şol sanda: в том числе:													
Döwlet eýeçiligine degişli kärhanalara we guramalara berlen karzlaryň galyndylary Остаток кредитов выданные предприятиям и организациям государственной собственности	**54 274,2**	3 479,3	50 403,0	391,9	**57 688,8**	4 975,0	52 713,0	0,7	**57 735,2**	106,4	4 035,0	53 699,5	0,7
Döwlet eýeçiligine degişli bolmadyk kärhanalara we guramalara berlen karzlaryň galyndylary Остаток кредитов предоставленные предприятиям и организациям негосударственной собственности	**8 988,3**	262,3	8 724,4	1,6	**12 154,6**	250,6	11 879,6	24,3	**11 952,7**	133,0	236,7	11 691,8	24,2
Raýatlara we edara görnüşindäki tarapy döretmeýän telekeçilere berlen karzlaryň galyndylary Остаток кредитов физическим лицам и предпринимателям без образования юридического лица	**15 672,0**	38,1	15 605,9	28,0	**19 083,1**	42,2	19 040,6	0,4	**19 059,7**	121,6	43,9	19 015,4	0,4

Karz amallary müdirliginde taýýarlanyldy / Подготовлено департаментом Кредитных операций

Kärhanalaryň, guramalaryň we ilatyň hasaplaşyk, gündelik we goýum hasaplaryndaky serişdeleriniň ösüş depgini
Темпы роста средств на расчетных, текущих счетах и депозитах предприятий, организаций и населения

mln manat / млн манат

Görkezijiler Показатели	01.02.2022			01.01.2023			01.02.2023			
	Talap edilýänçä До востребования	Möhletli Срочные	Jemi Всего	Talap edilýänçä До востребования	Möhletli Срочные	Jemi Всего	Talap edilýänçä До востребования	Möhletli Срочные	Jemi Всего	01.02.2023 ý. 01.02.2022 ý. %-de
Kärhanalaryň, guramalaryň we ilatyň hasaplaşyk, gündelik we goýum hasaplaryndaky serişdeleri Средства на расчетных, текущих счетах и депозитах предприятий, организаций и населения в кредитных учреждениях	**37 956,55**	**15 764,10**	**53 720,65**	**40 308,50**	**16 892,96**	**57 201,46**	**40 693,87**	**16 680,19**	**57 374,06**	*106,8*
şol sanda: в том числе:										
Döwlet eýeçiligine degişli kärhanalaryň we guramalaryň hasaplaryndaky serişdeler Средства предприятий и организаций государственной собственности	21 122,23	14 788,26	**35 910,48**	24 821,17	15 705,69	**40 526,86**	26 280,94	15 492,87	**41 773,82**	*116,3*
Döwlet eýeçiligine degişli bolmadyk kärhanalaryň, guramalaryň we ilatyň hasaplaryndaky serişdeler Средства предприятий, организаций негосударственной собственности и населения	16 834,32	975,84	**17 810,16**	15 487,33	1 187,27	**16 674,60**	14 412,93	1 187,32	**15 600,24**	*87,6*
şol sanda: raýatlaryň we edara görnüşindäki tarapy döretmeýän telekeçileriň hasaplaryndaky serişdeler в том числе: Средства физических лиц и предпринимателей без образования юридического лица	4 895,89	491,52	**5 387,41**	5 194,03	493,79	**5 687,83**	4 327,24	501,64	**4 828,88**	*89,6*

Bank gözegçiligi müdirliginde taýýarlanyldy / Подготовлено департаментом Банковского надзора

Raýatlaryň Türkmenistanyň karz edaralaryndaky goýumlary
Вклады населения в кредитных учреждениях Туркменистана

mln manat / млн манат

Görkezijiler Показатели	01.02.2022			01.01.2023			01.02.2023					
	Goýumlara çekilen serişdeleriň jemi, şol sanda Всего привлеченных средств во вкладах, в т.ч.	Talap edilýänçä До востребования	Möhletli Срочные	Goýumlara çekilen serişdeleriň jemi, şol sanda Всего привлеченных средств во вкладах, в т.ч.	Talap edilýänçä До востребования	Möhletli Срочные	Goýumlara çekilen serişdeleriň jemi, şol sanda Всего привлеченных средств во вкладах, в т.ч.	01.02.2023 ý. - 01.02.2022 ý. %-de	Talap edilýänçä До востребования	01.02.2023 ý. - 01.02.2022 ý. %-de	Möhletli Срочные	01.02.2023 ý. - 01.02.2022 ý. %-de
Döwlet täjirçilik banklarynda В государственных коммерческих банках	**1 709,6**	1 457,5	252,1	**1 855,6**	1 578,5	277,1	**1 670,4**	*97,7*	1 390,1	*95,4*	280,3	*111,2*
Paýdarlar täjirçilik banklarynda В акционерно-коммерческих банках	**918,3**	738,3	180,0	**1 136,2**	937,3	198,9	**971,3**	*105,8*	767,8	*104,0*	203,5	*113,1*
Daşary ýurt banklarynyň şahamçalarynda В филиалах иностранных банков	**0,4**	0,4		**0,4**	0,4		**0,4**	*96,0*	0,4	*96,0*		
Jemi / Итого	**2 628,3**	**2 196,3**	**432,1**	**2 992,2**	**2 516,2**	**476,0**	**2 642,1**	*100,5*	**2 158,3**	*98,3*	**483,8**	*112,0*

Bank gözegçiligi müdirliginde taýýarlanyldy / Подготовлено департаментом Банковского надзора

2023-nji ýylyň 1-nji fewral ýagdaýyna Türkmenistanyň bank kart ulgamynda hasaba alnan terminallar, bankomatlar hem-de bank kartlary boýunça maglumat
Сведения о зарегистрированных в банковской карточной системе Туркменистана терминалах, банкоматах и банковских картах по состоянию на 1 февраля 2023 года

Karz edaralaryň ady Наименование кредитных учреждений	Bank kartlary Банковские карты	Bankomatlar Банкомат	Terminallar Терминал	Ahal welaýaty Ахалский велаят			Aşgabat Ашхабад			Balkan welaýaty Балканский велаят			Daşoguz welaýaty Дашогузский велаят			Lebap welaýaty Лебапский велаят			Mary welaýaty Марыйский велаят		
				Bank kartlary Банковские карты	Bankomatlar Банкоматы	Terminallar Терминалы	Bank kartlary Банковские карты	Bankomatlar Банкоматы	Terminallar Терминалы	Bank kartlary Банковские карты	Bankomatlar Банкоматы	Terminallar Терминалы	Bank kartlary Банковские карты	Bankomatlar Банкоматы	Terminallar Терминалы	Bank kartlary Банковские карты	Bankomatlar Банкоматы	Terminallar Терминалы	Bank kartlary Банковские карты	Bankomatlar Банкоматы	Terminallar Терминалы
Türkmenistanyň Merkezi banky Центральный банк Туркменистана	1	6	1		1		1	1	1		1			1			1			1	
Türkmenistanyň «Türkmenistan» DTB ГКБТ «Туркменистан»	1 013 991	437	8 047	71 327	41	862	475 631	205	3 332	153 689	64	1 225	73 043	26	541	112 052	49	1 116	128 249	52	971
Türkmenistanyň «Türkmenbaşy» PTB АКБТ «Туркменбаши»	563 670	357	5 696	8 345	7	109	199 087	92	1 207	124 471	81	929	39 299	35	769	109 380	76	1 316	83 088	66	1 366
Türkmenistanyň «Halkbank» PTB АКБТ «Халкбанк»	596 081	143	7 734	42 343	11	883	217 511	67	2 391	38 499	5	738	45 819	9	1 044	158 733	25	1 364	93 176	26	1 314
Türkmenistanyň «Daýhanbank» DTB ГКБТ «Дайханбанк»	1 866 076	1 022	8 972	288 010	180	1 120	30 353	19	411	114 653	89	1 177	460 752	196	1751	418 541	263	2 522	553 767	275	1 991
Türkmen-Türk PTB Туркмено-Турецкий АКБ	111 847	10	1 774				105 275	5	1 212				957	1	85	3 077	3	235	2 538	1	242
«Rysgal» PTB АКБ «Рысгал»	158 435	20	3 879				100 664	12	2 120	12 543	2	346	10264	2	435	18 335	2	435	16 629	2	543
Türkmenistanyň «Senagat» PTB АКБТ «Сенагат»	406 564	92	4 597	19 394	5	160	205 186	16	2 010	68 609	19	868	29 417	12	684	34 230	20	345	49 728	20	530
TD Daşary ykdysady iş banky Туркменвнешэкономбанк	488 738	56	1 182			34	450 115	38	784	38 623	18	322			19			11			12
Jemi / итого	**5 205 403**	**2 143**	**41 882**	**429 419**	**245**	**3 168**	**1 783 823**	**455**	**13 468**	**551 087**	**279**	**5 605**	**659 551**	**282**	**5 328**	**854 348**	**439**	**7 344**	**927 175**	**443**	**6 969**

Bank işlerini awtomatizasiýalaşdyryş müdirliginde taýýarlanyldy / Подготовлено департаментом Автоматизации банковских работ

01.01.2023 - 01.02.2023 seneleri aralygynda bank kartlary boýunça nagt we nagt däl pul dolanyşygy
Наличный и безналичный денежный оборот по банковским картам на период с 01.01.2023 по 01.02.2023 года

Karz edaralaryň ady Наименование кредитных учреждений	Jemi / Итого								
	Amallaryň sany Количество операций	Nagt almak (manat) / Снятие наличных (манат)		Nagt däl hasaplaşyk (manat) / Безналичный расчет (манат)					
		Bankomat üsti bilen Через банкомат	Terminal üsti bilen Через терминал	Bankomat üsti bilen Через банкомат	Terminal üsti bilen Через терминал	«Internet-bank» ulgamy arkaly Через систему «Интернет-банк»	«Mobil-bank» ulgamy arkaly Через систему «Мобильный-банк»	«Elektron-söwda» ulgamlary arkaly Через системы «Электронной коммерции»	«Halkbank terminal» ulgamy arkaly Через систему «Халкбанк терминал»
Türkmenistanyň Merkezi banky Центральный банк Туркменистана	3 972	1 314 395	266 542	231 347					
Türkmenistanyň «Türkmenbaşy» PTB АКБТ «Туркменбаши»	916 710	109 930 790	46 959	1 687 253	105 997 134	2 456	22 689	3	14 497
Türkmenistanyň «Daýhanbank» DTB ГКБТ «Дайханбанк»	1 482 590	336 235 250	2 396 990	9 227 212	270 169 730	19 540	431 655		1 275 165
Türkmenistanyň «Türkmenistan» DTB ГКБТ «Туркменистан»	1 250 223	250 102 620	3 948 718	4 164 782	164 895 307	37 545	188 603	189	854 797
Türkmenistanyň «Halkbank» PTB АКБТ «Халкбанк»	2 128 224	119 373 565	732 621	3 767 086	146 218 303	1 969	42 089	61 024 410	684 947
Türkmenistanyň «Senagat» PTB АКБТ «Сенагат»	284 464	44 992 680	366 569	1 976 294	73 276 067	53 028	356 571	2 167 956	
Türkmen-Türk PTB Туркмено-турецкий АКБ	145 485	3 832 985	133 702	16 908	45 741 124		10 023	206 545	
«Rysgal» PTB АКБ «Рысгал»	346 265	19 992 450	160 750	21 991	123 116 488			472 810	
TD Daşary ykdysady iş banky Туркменвнешэкономбанк	130 352	19 460 355			30 961 138			730 989	
Jemi / Итого	**6 688 285**	**905 235 090**	**8 052 851**	**21 092 873**	**960 375 289**	**114 538**	**1 051 630**	**64 602 902**	**2 829 406**

Bank işlerini awtomatizasiýalaşdyryş müdirliginde taýýarlanyldy / Подготовлено департаментом Автоматизации банковских работ